

L a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 29. Zettortdeenâ 21mâ Zuhli 1849.

Zeenijameem Latweefchu awifchu Laffitajeem.

Kad paschâ feena laika bahrgs laiks un leetus useet, tad grabbellis un dakscha ahtrumâ to leelumu ween fanemm un dauds ko ne rauga pehz smalkumeem, kas semme atleek. Tapat notikke ir Latw. awifchu apgahdatajeem ar to Nr. 28. Thsts bahrgs laiks un leela wehtra mums usgahje nedohmajohjt ahtri scho Nr. apkohpjoht. Muhfu mihtais Pantenius, pats awifchu fainneeks nomirre! Ar wianna behrehm faine arri wehl aiskawejahs. Tad pehz peestrehje gan pee darba — bet nu ahtrumâ un ar pahrssteigfchanu labbi jaw ne darrija! Skkatru un beidsamu wahrdinu ne warreja apluhfoht, un tapehz tik dauds wahrdu tanni 28tâ Nr. ne apkohpti palikkufchi, par ko gudree laffitaji schahdas tahdas dohmas gan buhs zehluschi. Ne nemmeet par launu! Deemschehl muhsu teizamais wezzais fainneeks W. Pantenius no muhsu mahjahm isgahjis, un leelaku, labbaku waldifchanu un dshwi, ka tahdam wihran gan derr, usnehmis! Bet faine palikkufe bes namma tehwa un apgahdataja! Warr dohmaht kahda nu fajukfchana, un ka ees, kamehr zels jaunu fainneeku un schis eetaifees jaunâ weeta un buhschanâ. Gribb peepeest un eelikt wihru, kas tahdu buhschanu ne buht wehl ne bij redsejis, un kas patlabban jaw zittu un trihskahtigtu ammatu no jauna usnehmis, un kaut gan sweedrôs sawâ waigâ darbojahs, ne sinn kur sahkt kur beigt, kur papreeksch rohku peelikt. Pazeescheetes tapehz zeenijami laffitaji, un teesajeet-lehnprahgtigi, ja schis tas labbi nu ne eet. Arri tufschu laiki taggad, un ne kas wehl narw eekults! Tapehz it no firde luhdsamees: effect tufschneekam pee rohkas ar sawu paligu. Wezzam baggata m fainneekam sawu rohku ne effat pa-ihfinajufchi,

bet ar sawahm baggatahm un jaukahm dahwanahm leelu labbumu dewufchi baudiht. Ne leedseet tapat arri jaunam, ko kungi ar speefchanu speedufchi lai usnemmm mahjas! Sa tiklai juhfu firde eeschehlosees, tad rohka jums gan arri ne buhs tufschu, bet no saweem baggateem garra augteem atliks deesgan ar ko peepalihdseht, jauna eesahzeja nastu atweeglinahjt un wianna firdi lezzinahjt.

Lâ luhdsahs

Latw. awifchu apgahdataji.

Melaika W. P. atbildeschana us teem wahrdeem eeksch Latweefchu awifchem Nr. 6, pee kam arri derr islassiht tohs diwus beidsamuis mummerus no pehrna gadda.

Mihtais fkolmeister!

Us Zuhfu mannim un zittam rakstijam atlaistu atbildeschanu par teem wahrdeem, ko pehrna gadda awifes kluam eelikkufchi, Jums tik wehlu atbildu, talabb ka ammata darbi manni dsenn il deenas no rakstama galda nohst, un ka biju paschâ darba: Neeku grammatinu, stahstinu no swirbula, no wehwereenes, no gohdigeem un negohdigeem laudim drikkes laist. Zuh pa weetahm sawâ grammatâ effat pahrskattijufchees, un mihtodami to gaismu un ar to apraddufchi, Zuhfu aztinas gan ne raustifees, ja Jums to swezzi peeleeht ir pee pascha ta degguna klahjt. — Kad Zuh muhsu labbu zihnischanu, ar ko Latweefcheem par labbu zihnamees, preeksch wiffas pafaules flawejeet, tad par to preezajamees, jo sihmejahs Deewam schehl arri us mums tee wahrdi, ko Selimas tas Deemaniteris Sjaban fazzija: Redsi tu effi dauds pamahzjis, un effi nogurrufchas rohkas stiprinajis, Sawu waloda irr to krittufchu uszehlufi, un tohs drebboschus zekus effi tu speh-

zinajis. Bet kad nu tas us tewi nahf, tad tu nogursti, un kad tas tewi paschu aisnem, tad tu istrubzinajees. Irr ta tawa deewabijaschana, tawa zerriba, tawa gaidischana un tawi neno-seedfigi zelti?! Es itt ihpaschi turretschohs pee teem arri Zuhfu grahamata it derrigi peewill-teem wahrdeem Zehl. 5, 7. 8. Mannim lohti schehl, ka Zuh's ne effat sawai grahamatai sawu wahrdu rakstijuschi appalscha, jeb to widdu no kurras puffes ta grahamata zehlfuses; pats ne biju mahjas, nodewejam noprasihht no kurrenes wiansch nahzis, tad ne sinnu kur Zuh's peemahjojeet. Wahrds kas weena laikâ un weena weeta irr derrigs runnaht, tas naw derrigs katra laikâ un katra weeta, talabb ja gribbat pee tam turretees: „pasluddini to wahrdu, us-„stahw' laikâ jeb nelaikâ, pahrlleezini, apdraude, „pastubbini,“ tad Sihra's gudrais atkal fakka: Dascha aprahschana nelaikâ notee-kahs, un dasch kluffu zeesdams dar-ra gudraki.

Es preezajohs par Zuhfu labbu firdi, kas ar nopushschanahm klu'e apkrauta; ja Zums tas prettim bijis, ka mannis naw apleezinajuschi preeksch wisseem ka kahdu selta kalleju un klabinataju us to debbesu walstibu, bet scheit mums irr jaklausa muhsu Kungs un meisters, kas mahza: Sa es pats sewi gohdaju, tad mans gohds irr neneeka; bet mans tehws manni gohda, no ka Zuh's fakkait, ka tas irr Zuhfu Deews. Zuh's usmettat to jautaschanu: kas to meitinu irr eemettis tai aiskrasfne eekschâ. Kristus saweem mahzektteem dauds reis zaur lihdsibahm irr atbildejis; lai patihkahs lihdsibu dsirdeht: Sa kahds wihrs eet gar grahamalli, un nahf brauzejs par zeltu braukdams un no ta grahamalla nowekahs semme un wihrs eekriht grahami eekschâ, tad fakkait, kas to wihru irr eemettis tai grahami, woi tas brauzejs, jeb ta semme, jeb ta wihra paglehwas kahjeles, jeb Deews? Klaufaitees wehl zittu lihdsibu: ja Isra'ela laudis Egiptes semme bija gruh'ta kalposchana, un ja tee brehze par sawahm gruh'tibahm, tad fakkait, kas tohs eewedde tai gruh'tumâ? Man dohmaht, us scho jautaschanu Zahsepa brahti wifslabbaki atbild, kad schee Egip'te fazzija

weens us ohtru: Pateesi, pateesi, mehs to eksam noseeguschi prett muhsu brahli, eeksch tam, kad mehs winna dwehseles behdas redsejam, kad wiansch no mums schehlastibas luhdsahs, bet mehs ne klausijam, tadeht nahf schahs behdas par mums. Ja, mihtais stohlmeister! gribbam spreesst par tautas weeglahm un gruh-tahm deenahm, tad naw brihw tahs affaras eeksch peedroh'nes slauziht, jo tai peedroh'ne atgaddahs brihscham smilts puttefsti, kas dar-ra, ka ta azs jo wairak affaro, un tad ar to redsechanu ne isdohdabs lahgi.

Kad tee wahrdi, ko peeminnejam Zums winna deen', to firdi apgruh'tinaja, tad Zums ne bija tuhdat iseet pa durwim abra, bet Zums bija pa treppehm kahpt augscham, un Zuh's buhtu redsejuschi, ka ne ween ta gaismas faulite spihd par to istabu, bet Zuh's arri buhtu redsejuschi, ka tee behrni ne buht tur ta ne gult, ka filkes muzzâ fasprousti. Ja filkehm ta buhs gulleht, tad mihtais stohlmeister! nej Zuh's nej Zuhfu gaspascha ne dabbutu nej filkes smalku. So apdohmajeet, zil tad leelahm tahm filku muzzahm waijadsetu buht, tad jaw labbi ja kuggi warretu eelikt diwas jeb trihs muzzas eekschâ, un kahdeem ratteem tur waijadsetu buht tahs filkes pahrwest! Zuh's warr buht fazziseet: ta winna stohla irr, bet woi tad ta wissur irr? Us to atbildu: ta wissur ne warr buht. Winna stohla irr stohlas meisteram zelta, tahs zittas stohlas behrneem. See stohlmeisteri pehz dabbu: ja gan mas, weenu ehrtu istabu kur dsihwoht, bet ja katram behrnam gribbat sawu istabu ihpaschi doht, zil tur leezi-neeki buhtu suhtami tahs istabas zelt, un woi atrastu deesgan koh'us, ar ko tahs ehkas us-zelt! — Wehl Zuh's schehlojatees, ka teem behrneem brihscham pabenki jagulstahs, us to Zums atbildu: labbak teem pabenki gulleht ne mihtstos spilwend's, jo redseet: teem stohlas behrneem pehz irr ja-eet pee gruh'ta darba, ja tee buhtu spilwend's stohlas gullejuschi, tad tohs, kam ja-eet malku wilkt no uppehm abra, wissus weena pawassari dsihslu drudfis apkautu, un ne tizzu, ka dakteri tohs glahbtu. Ir augsti lungi taggad eenemmahs sawus behrnus

list gulleht us salmu maifa, lai apteekereem ne buhtu tik leela ta pelna. Par to aukstumu, kas skohlmeistereem un behrneem brihscham jazeesch, tad warr buht mihtais skohlmeister! Zuhš patlabban — kad sawu atbildi rakstijat — Zuhš buhseet teem behrneem to ewangeliumu no ta baggata wihra isstahstijufchi un pee tam tik lohti eekarsejufchees, kà buhseet aismirufufchi krahfnim spelti aistaisiht, un kad tahs krahfnis karstums dabjujis par skursteni isstreet abrà, un Zuhfu karstums eefsch krekla eestrehjis, tad ne sinnu, us kò ta waina greechama? Zilwekam noteekahs brihscham tà kà sirgam, kas eefahl street un freedams streen kà putnis, kamehr paleef weenàs baltàs puttàs, un pehz tatschu samannijis un to gudribu dabjujis, kà winsch naw besdeliga, bet sirgš, winsch paleef us weetu stahwohts, un drebb no aukstuma, un ja brauzejs to panahjis tam fahl par bilfahm draht, nabbags sperr, bet ne spehj wairs street un puttàs mestees, kur pee ta aukstuma tak zits naw pee wainas, kà pats tas sirgš.

Pehz ta sirgeta, kò Zuhš peeminnat, tad tahds sirgelis gan skohlmeisteram derretu, bet muhsu Pestitajs ne fazzija wišs farweem mahzeekem: schè jums labš stingrš sirgelis, jahjee t par wissu pasauli, bet redsejis, kà teem mahzeekem bija stingras tahs kahjas un karsta ta mihlestiba, winsch teem fazzija: eita zaur wissu pasauli un mahzeet tohs laudis. Pehz ta wehrscha kam Zuhš peelihdšinajatees, tad lai labba rihjas sagti ar scho lohpinu aishildina sawu grehku, fazzidami: tew ne buhs tam wehrsim, kas to labbibu minn, to purnu aisseet, wehl jaw ne weens skohlmeisters bes aisdarra pee maifes naw. No tahs beswiltigas mihlestibas wehl kahds wahrdinsch mannim irr japeeminn. Tas raksts mahza: Ta zilweka firds irr isfamiffusi leeta, kas to warr pasiht? Zilweks ne warr zilweka mihlestibu swert sawadi, kà pehz ta zilweka darbeem. Kohks irr sihmejams no wianna lappahm un augteem. Ta nu schinni grubtà gaddà 4 leelas skohlas irr par Kursemmi zehluschahs, prohti: 2 Dundagas walsti, weena

Blihdenè, weena Gailenè, kò teiz un slawe, tad gan ne buhs wairs jaraud, ja weenà un ohtrà weetinà schinni tufschà gaddà arri kahda skohlina buhs panihkufe, bet buhs jaturahs pee teem wahrdeem, kò Zehkabs fakka un kò paschi jaw peewillat 5, 7. 8.: Raugi, ar rajs gaida tohs dahrgus semmes augtus, lehnà prahtà gaididams us teem, teekams winsch dabbu to rihta leetu un wakkara leetu. Effeet Zuhš arri lehnprahrtigi un apstiprinajeet sawas firdis! un buhs japateiz teem, kas ar scho skohlu zelfchanu tik teizamus tizzibas augtus irr parahdijufchi, un teem, kas peepalihds pee tahs prahta atwehrschanas moi ar dauds jeb ar mas.

Ne nemmeet schohs mannus rakstas par launu, bet kà tai taurè puhsch, tà ta patte atstann, un to Sihraku ne peemirstat, kad schis fakka: Dascha aprahschana nelaiikà noteekahs, un dasch kluffu zeesdams darra gudraki.

Zelgawas Latweefchu lauku draudses wainanas pehz sawa mihta nelaiika mahzitaja

W. Pantenius.

Weld. Al kahdi waidi schinnis laifds.

1.

Deews Kungs muhs bahrgi pahrbaudijis
Ar grubtahm firschu waimanahm,
Mums tahdas behdas peefubtijis,
Kur affaras plubst aumalahm; —
Al muhsu mihtais mahzitajs —
Nu kappà dufe — ta newa wairs!

2.

Kas scheid mums Deewa wahrdu sehja
Tik ruhpiigi un tizzigi,
Kas muhsu firschu wahrtis lehja
Ta Kunga Jesus affini,
Kas dauds, dauds gar mums puhlejees, —
Irr nahwes meegà aismidsees!

3.

Tu Deews to biji ispuschkojis
Ar krahschnahm garra dahwanahm,
Ar mihlestibu iegresnojis,
Ar tizzibinas leesminahm,
Ar gaischu prah't un gudribu —
Mums Latweescheem par waddonu.

4.

Zif dedfigs tas bij Jesus pehdäs,
Zif ruhpijs svehtâ ammatâ,
Kahds schehligs katram, fas bij behdäs,
Kahds laipnijs, mihsligs prahtinâ.
Zehws bija winsch preeksch bahrineem,
Un glahbejs behdäs krittufcheem.

5.

Kur nu tee stipree, bahgee wahrdi,
Kas rachtin rahje alloschus,
Kur nu tee mihslee, faldee wahrdi,
Kas preezinaja behdigus?
Za bass mums schein wairs ne skannehs,
Al bahrini nu effam meh!

6.

Mr kohdu ihpaschigu preeku
Winsch kohpe muhsu behrniaus,
Zif kungus luhdschs winsch pahrlaeku,
Zif attal paschus wezzakus,
Lihds kamehr stoblas dabbuja;
Zif puhlina tas maksaja!

7.

Schi winna leela mihslestiba
Mums paliks muhscham peeminnâ.
Lai Deewa Kunga scheklastiba
Tam baggati to atmakfa,
Ka lihds ar swehtu tizzibu
Mums eedewe ir gudribu.

8.

Zâ bijam pilnam aplaimoti,
Ka ne bij mums nu sehrotees;
Dohd debbes Zehws, to luhdsam lohti,
Lai sehklai felt un saknotees,
No winsch schein stoblas, basnizâ
Zir sehjis swehtâ zerribâ.

9.

Nu tad tu mihslais draugs un tehtiht,
Duff' faldi dsestrâ kappinâ!
Zu Kungs un Deews to gribbi swehtiht,
Tur winn'pufs faules, muhschibâ,
Par wissu, ko schein publejees,
Muhs gaisinâ wesdams zihnijees.

10.

Mehs tizzam Kungs, ka tu tam dohsi
To frohni tawas gohdibas,
Zu winna dwehsel' aplaimosi
Eksch tawas debbes draudstibas;
Winsch tizzibu irr fargajis,
Lihds tas schê tezeht pabeidsis.

11.

Zu Deews tur winnam lifsi spibdeht,
Zi ka tai spohschai faulitei;
Schê drihs wehl warram grehtôs slihdeht,
Tur meers irr winna dwehselei;
Zas sehjis dauds schê affaras,
Nu plaus tur pilnam lthgsnibas.

Da nelaika gars us famu draudsi.

Weid. Deews kungs irr muhsu stipra pils.

1.

Kam masais pulzin behdajees,
Kam behdajees tik lohti;
Kam mannis dehl ta sehrojees,
Zu sinni tal un probti,
Ka Deews, fad debbesis
Un semmi raddijis,
No tewis padohmu
Gan newaid prassijis;
Winsch darrijs ka tam tizzees.

2.

Zeeft augstakas tahs debbesis
Par semmi Deews irr lizzis,
Zâpatt irr winna nodohms wiss,
Par famu augstaks tizzis.
Schê debbes walfstibâ,
Schê swehtu beedribâ,
Nu esnu panahjis,
Vehz ka tur tezzeis;
Zu Kungu Jesu Kristu.

3.

Par famu leelu mihslibu
Dauds pateizibas dohdu,
Par katru spohschu affaru,
Kas birre man par gohdu;
Par frohneem, puffitehm,
Par spohschahm swezzitehm,
Par saldahm dseesminahm
Un wissahm dahmanahm,
No kappâ lihds man dewaht.

4.

Bet masais pulzin ne bihsstees!
Zu Deewa, Zehwa rohkäs,
Zif sawam Jesum peeturrees
Kad sirds tew behdäs lohlahs;
Al winna mihsliba
Zir neisteizama;
Za nahwes stundinu
Zew darrihs preezigu.
Us to lai Deews tew palihds!

Kahnberg no Wolgunteš.